



DANUBEFREESKY.EU



DRUŠTVO ZA ZAŠTITU I
PROUČAVANJE PTICA SRBIJE

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije (DZPPS), Radomira Raše Radujkova 1A/211, 21 000 Novi Sad

Koje sve ptice stradaju od sudara sa žicama dalekovoda?

Press Release

Novi Sad, 16.12.2021.

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije od oktobra 2020. sprovodi **Međunarodni projekat za sprečavanje stradanja ptica na dalekovodima „LIFE Danube Free Sky“**. Strujni udari (elektrokucija) i sudari sa žicama dalekovoda (kolizija) koji uzrokuju značajno veliki broj smrtnih slučajeva i povreda koje predstavljaju jednu od najvećih pretnji divljim pticama, a cilj projekta upravo je smanjenje stradanja.

Projekat takođe predstavlja jedinstveni primer široke međunarodne saradnje organizacija civilnog društva i elektroprivrednih preduzeća iz sedam evropskih zemalja i duž jednog od najvažnijih selidbenih koridora u Evropi – reke Dunav. Na projektu se rade obilasci opasnih stubova i beleženje stradanja ptica usled elektrokucije i kolizije, razvija baza podataka o stradanju na dalekovodima, sprečavaju sudari ptica sa električnim vodovima, radi se na zaštiti od strujnog udara na distributivnim i železničkim vodovima.

Stradanje ptica na dalekovodima slabo je poznata problematika u javnosti. Te nadzemne konstrukcije koje svima nama dostavljaju električnu energiju mogu biti veoma opasne po ptice ako nisu dobro obezbeđene.

„Možda ste čuli da ptice stradaju od strujnog udara nakon što slete na žicu ili stub dalekovoda, ali da li ste čuli za koliziju sa dalekovodima? Kolizija sa dalekovodima predstavlja sudar ptica sa provodnicima koje se nalaze između dva stuba dalekovoda. Mnoge ptice tokom leta ne vide ove žice koje se nalaze baš u njihovoj visini, a tome doprinose i loši uslovi koji smanjuju vidljivost, poput magle ili zagađenja vazduha“, objašnjava Milica Krmar, iz Društva za zaštitu i proučavanje ptica Srbije.

Krmar takođe navodi da najčešće stradaju ptice koje imaju ograničeno vidno polje, veliko telo i koje su slabo okretno, te zbog toga ne mogu brzo da reaguju i promene visinu ili preusmere svoj let kako bi zaobišle žice. S toga, od kolizije najčešće stradaju ptice vodenih staništa - labudovi, čaplje, guske, ždralovi.

U Srbiji se još uvek ne zna koliki procenat ptica strada od kolizije sa dalekovodima. Terenska istraživanja na projektu počela su početkom 2021. godine, a do kraja godine sakupljeni su prvi značajni podaci o ovom do sad zanemarenom problemu.

„Samo u 2021. godini pronašli smo 82 ptice nastradale pri koliziji sa dalekovodima koji se rasprostiru duž Međunarodno značajnih područja za ptice (IBA) duž Dunava. Najviše žrtava bilo je u okolini IBA „Koviljski rit“, a uglavnom su pronalazeni labudovi, patke gluvare, gugutke, velike bele čaplje,



The LIFE Danube Free Sky (LIFE19 NAT/SK/001023) project has received funding from the [LIFE Programme](#) of the European Union. This document reflects only the author's view and the European Commission/CINEA Agency is not responsible for any use that may be made of the information it contains.



DANUBEFREESKY.EU



DRUŠTVO ZA ZAŠTITU I
PROUČAVANJE PTICA SRBIJE

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Srbije (DZPPS), Radomira Raše Radujkova 1A/211, 21 000 Novi Sad

golubovi grivnaši i čvorci. Od svih zabeleženih vrsta, najviše je pronađeno labudova, ukupno 8 jedinki“, navodi Krmar.

Tokom rada na terenu zabeležene su i neke retke, neočekivane vrste:

Barski petlić (*Porzana porzana*) - U martu ove godine, jedan barski petlić pronađen je nakon što je stradao u koliziji sa visokonaponskim dalekovodom u IBA „*Deliblatska peščara*“. Ono što nas je najviše pogodilo jeste to što se ova vrsta retko viđa, malo se zna o njoj i tokom seobe i tokom gnežđenja. Pretpostavljamo da je ovaj barski petlić stradao tokom noćne seobe kada su žice dalekovoda gotovo nevidljive.

Mala carska šljuka (*Numenius phaeopus*) - U julu ove godine ostaci jedne carske šljuke pronađeni su na pašnjaku ispod visokonaponskog dalekovoda u IBA „*Koviljski rit*“. Ova malobrojna prolaznica sa severa do sada nije bila beležena na prostoru ovog IBA, što ukazuje na opasnost koju predstavlja kolizija za stradanje retkih vrsta. Ptica je najverovatnije stradala tokom noćne seobe kada su žice dalekovoda gotovo nevidljive.

Kašičar (*Platelia leucorodia*) - U avgustu ove godine ostaci mladog kašičara pronađeni su na strnjici ispod visokonaponskog dalekovoda u IBA „*Koviljski rit*“. Iako se na ovom području kašičari ne gnezde, gotovo svakodnevno koriste priobalje Dunava za seobu i prehranu. Glavne hranidbene zone nalaze se kod Kovilja i na Krčedinskoj adi. Ovo je prvi zabeležen slučaj stradanja ove malobrojne vrste u Srbiji usled sudara sa dalekovodima.

Šumska šljuka (*Scolopax rusticola*) - U novembru ove godine jedna šumska šljuka pronađena je ispod visokonaponskog dalekovoda u IBA „*Koviljski rit*“. Ova malobrojna, skrovita vrsta retko se viđa, ali i gnezdi na prostoru SRP „*Koviljsko-petrovaradinski rit*“. Ptica je najverovatnije stradala tokom noćne seobe kada su žice dalekovoda gotovo nevidljive. Ovo je prvi zabeležen slučaj stradanja ove malobrojne šumske vrste od sudara sa dalekovodima, dok je do sada već više puta bilo zabeleženo stradanje od udara u staklene zgrade i prozore.

Projekat LIFE Danube Free Sky LIFE19 NAT/SK/001023 „*Međunarodni projekat za sprečavanje stradanja ptica na dalekovodima*“ dobio je sredstva iz LIFE programa Evropske unije. Trajanje projekta: septembar 2020 – februar 2026.



The LIFE Danube Free Sky (LIFE19 NAT/SK/001023) project has received funding from the [LIFE Programme](#) of the European Union. This document reflects only the author's view and the European Commission/CINEA Agency is not responsible for any use that may be made of the information it contains.